

Kamperhoek - Constant Effort Site (CES) 2018

door: Mervyn Roos (vrs De Glinte)

Na de herstart van de CES in 2017, is dit het tweede jaar dat de CES met succes is afgerond. Dit verslag geeft een kort overzicht van de uitvoering, aantal vangsten, overeenkomsten en verschillen met vorig jaar en enkele andere opvallende zaken.

In totaal zijn voor de CES een tiental netten geselecteerd met een totale lengte van circa 136 meter. De afzonderlijke netten variëren in lengte, maar hebben allen een zelfde maaswijdte (16x16 mm) en hoogte (2.5 m). Deze tien netten staan in een vaste opstelling op lage dijkes in het rietveld en er

De CES kent officieel twaalf ronden waarvan er volgens het protocol maximaal twee per jaar mogen uitvallen. Als een ronde niet of niet geheel kan worden uitgevoerd, bijvoorbeeld door slechte weersomstandigheden, dient de ronde op een andere dag binnen dezelfde CES-periode plaats te vinden. Door omstandigheden is het dit jaar niet gelukt om ronde zes uit te voeren. Met de uitvoering van elf van de twaalf ronden kan 2018 derhalve als geldig CES jaar worden beschouwd.

RONDE	CES PERIODE		CES uitgevoerd op
1	13_04	23_04	14-apr
2	22_04	03_05	28-apr
3	02_05	13_05	4-mei
4	12_05	23_05	12-mei
5	22_05	02_06	26-mei
6	31_05	12_06	-
7	11_06	22_06	16-jun
8	20_06	02_07	23-jun
9	01_07	12_07	7-jul
10	11_07	23_07	14-jul
11	21_07	02_08	21-jul
12	01_08	13_08	4-aug

tabel 1 - Overzicht van de officiële CES-perioden en de daadwerkelijke datum waarop de CES in 2018 is uitgevoerd.

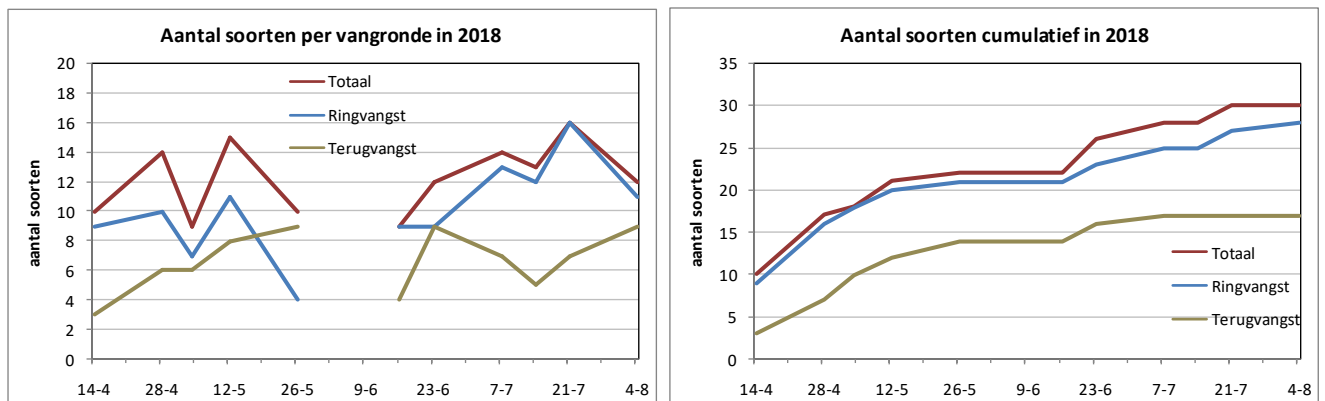
In totaal zijn er tijdens de elf uitgevoerde CES-ronden dertig verschillende soorten vogels geringd en/of teruggevangen. Niet alle blauwborsten, met name vrouwtjes en jongen, kunnen op basis van hun kleed niet tot op ondersoort worden gedetermineerd en deze vangsten staan daarom veiligheidshalve als blauwborst *spec.* in onderstaande lijst opgenomen, ofschoon het zeer waarschijnlijk allemaal Witsterblauwborsten zullen zijn.

Dit jaar zijn er bijna net zoveel vogels gevangen als in 2017 (793 versus 801 ex.), en ook het verschil tussen het aantal ring- en terugvangsten was opvallend klein (respectievelijk 578 versus 600 en 215 versus 201 ex.). De meest gevangen soort was wederom de Kleine Karekiet, hetgeen in een rietmoeras uiteraard niet heel verrassend is. Zowel wat betreft ringvangst als terugvangst was de Kleine Karekiet goed voor de helft van alle vangsten. Zwartkop en Tuinfluiter zijn in nagenoeg gelijke aantallen ten opzichte van vorig jaar gevangen. Winterkoning, Bosrietzanger, Tjiftjaf, Baardman en Rietgors zijn dit jaar aanzienlijk minder gevangen. Kleine Karekiet en Grasmus waren dit jaar juist veel talrijker. De Cetti's Zanger doet het in het gebied erg goed. De vangsten hadden betrekking op in totaal acht verschillende exemplaren. Eén exemplaar betrof het mannetje van vorig jaar. Van de overige zeven exemplaren zijn er zes tijdens de CES geringd (2 adult, 4 juveniel) en één juveniel is dit jaar buiten de CES periode elders in de Kamperhoek geringd.

Euringnr.	Soort	Ringvangst	Terugvangst	Totaal
9810	Oeverzwaluw	2	1	3
9920	Boerenzwaluw	4		4
10660	Winterkoning	4		4
10990	Roodborst	2		2
11040	Nachtegaal		1	1
11060	blauwborst <i>spec.</i>	3	1	4
11062	Witsterblauwborst	1	1	2
11870	Merel		1	1
12200	Cetti's Zanger	6	7	13
12360	Sprinkhaanzanger	1		1
12380	Snor	4		4
12430	Rietzanger	6	1	7
12500	Bosrietzanger	4	2	6
12510	Kleine Karekiet	289	105	394
12740	Braamsluiper	2		2
12750	Grasmus	20	8	28
12760	Tuinfluter	30	20	50
12770	Zwartkop	64	24	88
13110	Tjiftjaf	46	13	59
13120	Fitis	32	14	46
13490	Bonte Vliegenvanger	1		1
13640	Baardman	10	4	14
14420	Matkop	1		1
14620	Pimpelmees	21	7	28
14640	Koolmees	5	1	6
15390	Vlaamse Gaai	1		1
15820	Spreeuw	1		1
16360	Vink	1		1
16530	Putter	1		1
16790	Roodmus	1		1
18770	Rietgors	15	4	19
Totaal		578	215	793

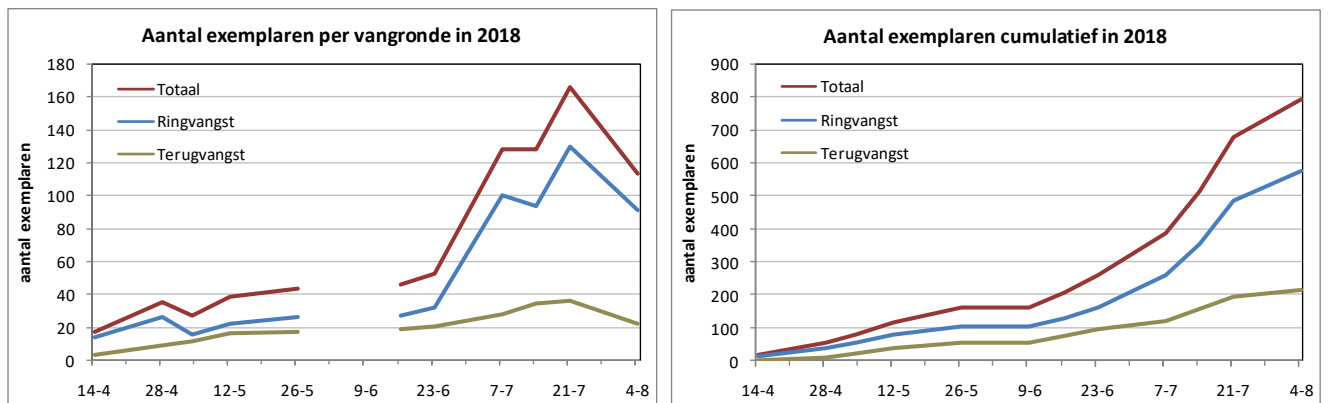
tabel 2 - Overzicht van het aantal ring- en terugvangsten per soort.

Ten opzichte van vorig jaar werden er in 2018 netto vijf soorten meer gevangen. Vier soorten welke vorig jaar op de vanglijst stonden werden dit jaar niet gevangen: IJsvogel, Boompieper, Witte Kwikstaart en Heggenmus. Negen andere soorten verschenen daarentegen nieuw op de lijst: Oeverzwaluw, Boerenzwaluw, Merel, Sprinkhaanzanger, Bonte Vliegenvanger, Vlaamse Gaai, Spreeuw, Putter en Roodmus.

figuur 1 - links het aantal gevangen soorten per vangronde, rechts het cumulatieve aantal gevangen soorten tijdens de gehele CES in 2018.

Niet alle soorten en exemplaren die tijdens de CES worden gevangen betreffen lokale broedvogels. Onderscheid tussen lokale broedvogels of doortrekkers is niet met zekerheid te maken. Dit jaar waren er echter enkele soorten waar we met een vrij grote mate van zekerheid kunnen zeggen dat ze niet tot de lokale broedvogels behoren of geboren zijn. Dit geldt voor de vier Boerenzwaluwen, het jonge mannetje Bonte Vliegenvanger dat op 07 juli en voor de Roodmus welke op 25 mei werden gevangen. Ofschoon Roodmus in NL jaarlijks in klein aantal broedt, weten we het juist van deze vogel heel zeker. De vogel werd namelijk elf dagen later (06 juni 2018) om vijf uur 's ochtends op de ringbaan bij de vuurtoren van Gedser in Denemarken teruggevangen. Hoewel de afstand niet heel schokkend is (slechts 471 km), betreft het hier de eerste terugmelding van een in Nederland geringde Roodmus uit het buitenland.

figuur 2 - links het aantal gevangen exemplaren per vangronde, rechts het cumulatieve aantal gevangen exemplaren tijdens de gehele CES in 2018.

Van de volgende acht soorten; Sprinkhaanzanger, Boerenzwaluw, Vlaamse Gaai, Roodmus, Putter, Vink, Nachtegaal en Merel, zijn dit jaar tijdens de CES geen juveniele vogels gevangen (zie tabel 3). In vergelijking met vorig jaar verschenen de eerste jonge vogels overigens beduidend later (vanaf ronde zeven), ofschoon de vergelijking niet helemaal eerlijk is omdat dit jaar in ronde zes niet is gevangen. Jongen van Zwartkop, Pimpelmees en Baardman werden in 2017 al in ronde vijf gevangen en Tjiftjaf in ronde zes, tegen dit jaar allen pas in ronde zeven. Meest opvallend was echter het zeer laat verschijnen van de eerste jonge Rietgorzen. Deze verschenen pas zes weken later ten opzichte van vorig jaar, hetgeen er mogelijk op duidt dat het eerste legsel van de Rietgors waarschijnlijk geen of erg weinig uitgevlogen jongen heeft opgeleverd. Voorzichtigheid is uiteraard geboden, omdat de steekproef waar het hier omgaat bijzonder klein is. We zijn dan ook zeer benieuwd of dat dit beeld past in het beeld van de landelijke CES, of dat het een artefact betreft.

Soort	Ringvangst	Terugvangst	verschijnen eerste 1kj
Fitis	1	1	7
Pimpelmees	1	2	7
Zwartkop	1	2	7
Cetti's Zanger	1	2	10
blauwborst spec.	1	2	11
Tjiftjaf	1	3	7
Braamsluiper	1		9
Roodborst	1		10
Snor	1		10
Koolmees	2	1	9
Baardman	2	3	7
Kleine Karekiet	2	3	8

Rietgors	2	4	9
Grasmus	2	5	7
Winterkoning	2		10
Sprinkhaanzanger	2		
Tuinfluitter	3	2	8
Rietzanger	3	5	11
Witsterblauwborst	4	1	
Boerenwaluw	4		
Vlaamse Gaai	4		
Roodmus	5		
Matkop	8		8
Putter	8		
Oeverwaluw	9	8	9
Bonte Vliegenvanger	9		9
Spreeuw	11		11
Vink	11		
Bosrietzanger	12	9	9
Nachtegaal		4	
Merel		8	

tabel 3 - Overzicht van de CES-ronde waarin de betreffende soort dit jaar voor het eerst werd gevangen of teruggevangen en waarin de eerste jongen werden gevangen.

Dit jaar zijn er 22 vogels gevangen welke hier tijdens de CES van 2017 zijn geringd of teruggevangen (zie tabel 4). De overige terugvangsten betreffen vogels welke buiten de CES-perioden in 2018 of eerder in de Kamperhoek of elders zijn geringd. Onder deze vogels bevond zich volwassen man Kleine Karekiet welke op 07 juli 2012 als jong in de Kamperhoek is geringd en daarna jaarlijks hier is teruggevangen.

Soort	Aantal
Witsterblauwborst	1
Cetti's Zanger	1
Kleine Karekiet	10
Tuinfluitter	2
Zwartkop	2
Tjiftjaf	2
Fitis	1
Baardman	1
Pimpelmees	1
Rietgors	1

tabel 4 – Aantal exemplaren per soort die dit jaar zijn teruggevangen, welke hier tijdens de CES van 2017 zijn geringd of teruggevangen.

Alle terugvangsten hadden betrekking op vogels welke dit jaar of in voorgaande jaren in de Kamperhoek zijn geringd. Er was slechts één uitzondering, en dat was een Kleine Karekiet met een Belgische ring welke op 19 juni (ronde 4) werd gevangen. Op dit moment hebben we van het Vogeltrekstation nog geen bericht ontvangen waar en wanneer deze vogel precies is geringd.

Bij de gevangen vogels is ook gekeken naar het voorkomen van groeistrepen in de veren. Groeistrepen zijn herkenbaar als onregelmatige streping in de veren, welke optreden tijdens de groei van de veren als gevolg van een voedsel- of mineraaltekort. Deze strepen lopen steeds op gelijke hoogte dwars over alle veren van de staart- en/of slagpennen. Groeistrepen komen vrijwel alleen bij jonge vogels voor. Als groeistrepen veelvuldig voorkomen kan dit een indicatie zijn voor een minder goede voedselbeschikbaarheid in of kwaliteit van het gebied tijdens de veergroei.

Dit jaar zijn er tijdens de CES in totaal elf vogels gevangen met een dergelijke groeistoornis, tienmaal bij een Kleine Karekiet en eenmaal bij een Tuinfluiter.

Datum	Soort	Aantal
07 juli	Kleine Karekiet	1
14 juli	Kleine Karekiet	3
21 juli	Kleine Karekiet	5
28 juli	Tuinfluiter	1
04 augustus	Kleine Karekiet	1

tabel 5 - Aantal exemplaren per vangdatum / soort met groeistrepen.

Naast vogels met groeistoornissen worden ook af en toe vogels gevangen met parasieten of met opvallende handicaps. Zo werd er dit jaar een jonge Fitis en een volwassen Tuinfluiter gevangen met duidelijke vraatsporen in veerpartijen van vederspoelmijt (*Syringophilae*). Daarnaast zijn er drie vogels met teken (Matkop, Kleine Karekiet en Cetti's Zanger), één Kleine Karekiet met luisvliegen en één Kleine Karekiet met zowel teken als luisvliegen gevangen. Verder werden er dit jaar twee jonge Zwartkoppen gevangen met opvallende gezwellen bij de bek en/of het oog. Bij één exemplaar leidde dit zelfs tot blindheid van het betreffende oog.